

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2023.2.10>

Т. В. ГОРОБЕЦЬ

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри теорії, методики музичної освіти та інструментальної підготовки,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: thorobets@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0002-1821-1119>

В. А. ШКОБА

заслужений працівник освіти України, завідувач відділення

«Музичного мистецтва та фізичної культури», викладач-методист,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: vshkoba@lpc.ukr.education

<https://orcid.org/0000-0003-0441-2363>

РОЗВИТОК ГНУЧКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Здійснено аналіз зарубіжних документів з питань вищої освіти та науково-педагогічної публіцистики з метою висвітлення теоретичних аспектів розвитку гнучких навичок (soft skills) як умови забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Окреслене коло євроінтеграційних пріоритетів, науково-практичних завдань, важливість підготовки конкурентоспроможного учителя музичного мистецтва, урахування воєнних реалій та планів повоєнного відновлення націлюють на трансформацію розуміння сутності та структури гнучких навичок майбутніх педагогів-митців. Сьогодні застосування необхідності звернення все більшої уваги щодо розвитку у здобувачів педагогічної освіти таких особистісних здатностей, як: емпатійність, резильєнтність (особистісна, академічна), стресостійкість, асертивність, толерантність до невизначеності, ментальна стійкість та багато ін. Реалізація зазначених завдань передбачає передусім гнучкість та інклюзивність в організації освітнього процесу. Вагомо, що на рівні освітньої політики ЄС реалізація таких завдань передбачатиме підтримку інституційної автономії, академічної свободи і добросовісності, участі студентів і співробітників в управлінні вищою освітою та публічної відповідальності як за вищу освіту, так і самої вищої освіти. У країнах ЄС цілу низку документів, що визначають освітню політику на рівні Міністрів, відповідальних за освіту, сфокусовано навколо таких питань, як розвиток потенціалу вищої освіти через інновації та дослідження, нарощення її привабливості та зміцнення соціальної відповідальності. Концепцією розвитку педагогічної освіти в Україні визначено, що на рівні внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних кадрів важливо сприяти розвитку додаткових, гнучких навичок майбутніх педагогів. Учительська професія – багатогранна своїм функціоналом та особлива з погляду соціальної місії. Вочевидь, що така специфіка формує і особливі запити щодо професійної майстерності педагога.

Ключові слова: гнучкі навички, якість вищої освіти, євроінтеграція, педагогічна освіта, професійна підготовка учителів музики.

Поставлення проблеми. Аналіз науково-педагогічного дискурсу з питань забезпечення якості освітнього процесу та розвитку у здобувачів вищої освіти soft skills засвідчує їх тісну взаємкореляцію. Якісний процес підготовки фахівця у вищій передбачає формування / розвиток комплексу знань, умінь, навичок, якостей, здатностей, ставлень, які є надпрофесійними, тобто не спеціалізованими, і які прийнято називати *soft skills*. З іншої сторони, згадані «м'які нави-

чки» є підґрунтям для формування фахових навичок та професійної майстерності у цілому (hard skills). У зарубіжних джерелах з'явився новий термін, суть якого описує гармонійне поєднання загальних та професійних навичок (soft & hard skills), – “функціональна грамотність” (functional literacy), що є визначальним для конкурентоздатності фахівця на ринку праці [Welldone 2017].

Однак, попри значне зростання інтересу сучасних авторів до піднятої проблематики,

досі існують певні розбіжності у трактуванні назви та сутності такого комплексного поняття, як *soft skills*, зокрема в україномовному науковому дискурсі. Так, у дослідженні Т. Лукашової, М. Друшляк та Ю. Хворостіна висловлюється недоцільність вживання терміносполук «гнучкі навички», «м'які навички», «соціальні навички», «навички успішності», «навички XXI століття», «універсальні навички» у якості синонімічних до поняття «*soft skills*». Н. Тарасенкова аргументує, що поняття «навички» у жодному разі не може бути відповідником, оскільки «у даному понятті йдеться про комплекс певних знань (чи інтуїтивних, невербалізованих передзнань), умінь, досвіду, ставлень, який як цілісність апіорі не може набути якості автоматизму (вродженого чи набутого), оскільки в численних проявах і застосуваннях нерідко передбачає розгортання цілої діяльності, її свідомого та підсвідомого (чи надсвідомого) супроводу й почасти вербалізації принаймні окремих її фрагментів» [Тарасенкова].

Водночас, у дослідженні О. Семенов та Н. Грони *soft skills* тлумачаться як «гнучкі навички, важливі для ефективної адаптації до різних життєвих контекстів» [Семенов, Грона].

Разом із тим, у офіційних урядових документах країн ЄС, матеріалах ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ усі зазначені вище терміносполуки вживаються як відповідники терміну *soft skills*. Найновішим поняттям у цьому контексті є «трансверсальні навички» (*transferable skills*) [Цюра]. За визначенням ЮНЕСКО, трансверсальні навички – це «здатність працювати з людьми, або неакадемічні навички, навички особистої ефективності» [UNESCO, 2015].

Мета статті: на основі аналізу зарубіжних документів з питань вищої освіти та науково-педагогічної публіцистики висвітлити теоретичні аспекти розвитку гнучких навичок (*soft skills*) як умови забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Результати та дискусії. У контексті євроінтеграції національної системи вищої освіти важливо проаналізувати документи, що висвітлюють освітню політику країн ЄС. Якість вищої освіти, професійної підготовки висококваліфікованих кадрів є загальносвітовим трендом сучасності. У країнах ЄС цілу низку документів,

що визначають освітню політику на рівні Міністрів, відповідальних за освіту, сфокусовано навколо таких питань, як розвиток потенціалу вищої освіти через інновації та дослідження, нарощення її привабливості та зміцнення соціальної відповідальності (Паризьке комюніке, 2018; Римське комюніке, 2020).

Формуванню культури якості у закладах вищої освіти з урахуванням суспільних викликів і вимог ринку праці мало б сприяти запровадження міждисциплінарних програм, поєднання академічного навчання та навчання на робочому місці. «Студенти повинні мати справу з дослідженнями або діяльністю, пов'язаною з дослідженнями й інноваціями, на всіх рівнях вищої освіти, щоб розвинути критичний та творчий способи мислення, який дозволить їм віднаходити інноваційні рішення щодо викликів, що виникають. Важливо покращувати синергію між освітою, дослідженнями й інноваціями» [Паризьке комюніке, 2018].

У Римському Комюніке (2020), зокрема, зазначається, що у Європейському просторі вищої освіти (ЄПВО) студентоцентризм, академічна свобода, інклюзивність, рівність, гнучкість і відкритість траєкторій навчання є тими цінностями, які повинні формувати академічні середовища закладів вищої освіти з метою забезпечення здобувачам можливості «доповнити або оновити свої культурні, професійні та трансверсальні/переносні/загальні компетенції на різних етапах свого життя» [Римське комюніке, 2020].

Також у згаданому документі йдеться, що в умовах соціальних, політичних, гуманітарних, економічних криз на початку третього десятиріччя XXI століття «соціальні, гуманітарні та креативні науки і мистецтво, повинні відігравати важливу роль, поглиблюючи наші життя і даючи розуміння, як діяти у світі, що постійно змінюється» [Римське комюніке, 2020]. Документом окреслюється і коло гнучких навичок, до розвитку яких повинні прагнути академічні середовища в умовах швидкого оновлення знань, навичок і компетенцій, а саме: інноваційність, критичне мислення, емоційний інтелект, лідерство, командна робота, здатність вирішувати проблеми, а також розвиток навичок підприємництва.

Важливо відмітити, що вища освіта не може стояти осторонь екологічних викликів

сьогодення. У Римському комюніке наголошується на важливості формування у здобувачів компетентностей, пов'язаних із досягненням Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) ООН, зокрема наголошується, що «рух до кліматичної нейтральності є важливим для всіх нас, і ті, хто навчається повинні бути готові до нових «зелених» робочих місць та діяльності. Їм слід пропонувати можливості підвищення кваліфікації та перекваліфікації у перспективі навчання впродовж життя, а також надавати можливість розробляти і застосовувати нові технології та підходи» [Римське комюніке, 2020].

Вагомо, що на рівні освітньої політики ЄС реалізація таких завдань передбачатиме підтримку інституційної автономії, академічної свободи і доброчесності, участі студентів і співробітників в управлінні вищою освітою та публічної відповідальності як за вищу освіту, так і самої вищої освіти. Відповідно до стратегічних напрямів розвитку до 2030, ЄПВО, «який здатний підтримувати стійкою, згуртованою і мирною Європу», має бути інклюзивним, інноваційним і взаємопов'язаним, а саме:

- інклюзивним, оскільки кожен, хто навчається, матиме рівноправний доступ до вищої освіти й отримає повну підтримку при завершенні свого навчання й підготовки;
- інноваційним, оскільки він запровадить нові й краще узгоджені методи й практики навчання, викладання і оцінювання, що тісно поєднані з дослідженнями;
- взаємопов'язаним, оскільки наші спільні й загальні рамки та інструменти продовжать сприяти і вдосконалювати міжнародну співпрацю і реформування, обмін знаннями та мобільність працівників і студентів [Римське комюніке, 2020].

На підставі зазначених вище візій розвитку вищої освіти у ЄС можна прийти до висновку, що однією із ключових гнучких навичок XXI століття для здобувачів вищої освіти є мобільність. Світ змінюється динамічно, змінюються та оновлюються запити ринків праці щодо успішності та мобільності майбутніх фахівців.

У дослідженні Н. Ткаченко та О. Ольшанського запропоновано аналітику щодо змін у переліку навичок, які будуть найбільш затребуваними на міжнародному ринку праці в найближчі 20-30 років за матеріалами звітів

“The Future of Jobs” Всесвітніх Економічних Форумів у Давосі та відповідних прогнозів на 2025 рік (2016, 2020) [Ткаченко, Ольшанський 2022]. Відповідно до зазначених матеріалів, стабільно у переліку затребуваних навичок у 2016 і 2020 роках і надалі до 2025 року залишаться такі гнучкі навички, як: комплексне вирішення складних проблем, управління людьми/лідерство та соціальний вплив, критичне мислення й аналіз, креативність, оригінальність та ініціативність. Також до 2025 року згідно з дослідженнями зростуть запити на такі гнучкі навички: активне навчання та стратегії навчання, аналітичне мислення та інноваційність, використання технологій, моніторинг і контроль, творення технологій і програмування, витривалість, стресостійкість і гнучкість, логічна аргументація, розв'язання проблем і формування ідей [Doyle].

Учительська професія – багатогранна своїм функціоналом та особлива з погляду соціальної місії. Вочевидь, що така специфіка формує і особливі запити щодо професійної майстерності педагога.

Аналіз науково-педагогічного дискурсу (таблиця 1) засвідчує, що контексти проблеми формування гнучких навичок (умінь, компетентностей) торкаються широко спектру професійної підготовки майбутніх фахівців.

У Концепції розвитку педагогічної освіти в Україні (2018) зазначені вимоги до рівня професійної підготовленості майбутнього педагога містять комплекс гнучких навичок, а саме:

- навички дослідницької діяльності на майбутній посаді;
- набуття необхідних компетентностей та досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного та спеціального навчання;
- формування менеджерських (управлінських) навичок із широким використанням інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій для ефективної діяльності в умовах реальної автономії закладів освіти;
- соціальна зрілість особистості педагогічного працівника, прийняття цінностей громадянського (відкритого демократичного) суспільства, поваги до держави та її правової системи, усвідомлення обов'язку захисту

України, національної ідентичності та толерування полікультурності, готовності до трансляції цих якостей учням;

- інноваційність як спосіб мислення та ключовий інструмент лідерства в умовах державно-громадського партнерства, сприйняття глобалізації освітніх процесів та конкурентності як обов'язкових умов розвитку системи педагогічної освіти [Концепція розвитку педагогічної освіти: 2018, с. 16].

Концепцією розвитку педагогічної освіти (2018) в Україні визначено, що на рівні внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних кадрів важливо сприяти розвитку додаткових, гнучких навичок майбутніх педагогів шляхом:

- оцінки здатності та здібності до педагогічної діяльності вступників на програми фахової передвищої освіти, початкового рівня

(короткого циклу) та першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти (психологічні тестування та/або інші способи підтвердження особистісних здатностей та здібностей до педагогічної діяльності);

- долучення досвідчених педагогічних працівників із систем дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) освіти, спеціалізованої освіти відповідних рівнів до викладання окремих курсів чи проведення занять для майбутніх педагогів; поєднання навчання здобувачів вищої та фахової передвищої педагогічної освіти з педагогічною діяльністю у форматах волонтерства, практичної підготовки, стажування, дуальної форми здобуття освіти, роботи в канікулярний період, на неповний робочий день та/або тиждень тощо [Концепція розвитку педагогічної освіти: 2018, с. 7].

Таблиця 1

Аналіз проблеми формування soft skills у науковому дискурсі

Автори	Soft skills	Суб'єкти	Вплив
Ткаченко Н., Ольшанський О.	Навички для працевлаштування: відповідальність, навички роботи в команді, навички налагодження зв'язків, комунікабельність, уважність, пунктуальність, бажання професійно зростати та розвиватися, акуратність, організаторські навички, тактовність. Навички для кар'єри та професійного розвитку: комунікативні навички, аналітичне та критичне мислення, вміння слухати, вміння працювати в команді, вміння ставити та досягати поставлених цілей, активна життєва позиція, здатність розв'язувати конфлікти, вміння надихатися новими ідеями, вміння брати на себе відповідальність, самоорганізація та самодисципліна.	здобувачі вищої освіти	<ul style="list-style-type: none"> • пошук роботи та успішне працевлаштування, • закріплення на першому робочому місці, • побудова кар'єри.
Лукашова Т., Друшляк М., Хворостіна Ю.	креативність; логічне мислення; критичне мислення; комунікація навички тайм-менеджменту; вміння вчитися самостійно.	майбутні учителі математики	підвищення якості викладання освітнього компонента «Олімпіадна математика».
С. Цюра, О. Гуменюк, О. Єфремова	толерантність до невизначеності: вміння опанувати собою і не впасти в тривалий стресовий стан, психофізична стійкість, антикрихіткість; уміння опанувати емоції, контролювати чи регулювати свої емоційні стани; пізнавальні й когнітивні установки, що схвалюють, позитивно забарвлюють те, що є незрозумілим, багатозадачним, нелінійним, множинним; позитивне ставлення до ситуацій, у яких потрібно діяти, брати відповідальність, знаходити шляхи розв'язання.	майбутні педагоги	лежать в основі професійної ефективності, адаптації до життєвих ситуацій.
В. Самойленко, Т. Шуляченко	здатність до плідної комунікації, колаборації, креативного та критичного мислення	здобувачі вищої освіти	удосконалення навичок усного та письмового спілкування.
О. Семенов, Н. Грона	вміння переконувати, знаходити підхід до людей, лідирувати, міжособистісне спілкування, ведення переговорних процесів, робота в команді, особистісний розвиток, управління часом, ерудованість, креативність	здобувачі вищої та фахової передвищої освіти	життєвий та професійний успіх

Висновки. Окреслене коло євроінтеграційних пріоритетів, науково-практичних завдань, важливість підготовки конкурентоспроможного учителя музичного мистецтва, урахування воєнних реалій та планів повоєнного відновлення націлюють на трансформацію розуміння сутності та структури гнучких навичок майбутніх педагогів-митців. Сьогодні заактуалізовує необхідність звернення

все більшої уваги щодо розвитку у здобувачів педагогічної освіти таких особистісних здатностей, як: емпатійність, резильєнтність (особистісна, академічна), стресостійкість, асертивність, толерантність до невизначеності, ментальна стійкість та багато ін. Реалізація зазначених завдань передбачає передусім гнучкість та інклюзивність в організації освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Doyle A. The Best Job Skills to Include on Your Resume. URL: <https://www.thebalancecareers.com/list-of-the-best-skills-for-resumes-2062422>
2. Paris Communiqué (2018). Available at: https://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf
3. Rome Ministerial Communiqué (2020). Available at: https://www.ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf
4. The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-inthe-fourth-industrial-revolution/>
5. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/>
6. Transversal competences in education policy and practice. UNESCO Bangkok Office (Phase I): regional synthesis report. 2015. 71 p. <https://bangkok.unesco.org/content/assessment-transversal-competencies-policy-and-practice-asiapacific-region>.
7. Welldone (2017). What is Soft Skills? What's the difference between Soft and Hard Skills? <https://www.welldone.org.ua/shho-take-soft-skills-v-chomuriznitsya-soft-i-hard-skills/>. Transversal competences in education policy and practice. UNESCO Bangkok Office (Phase I): regional synthesis report. 2015. 71 p. <https://bangkok.unesco.org/content/assessment-transversal-competencies-policyand-practice-asiapacific-region>.
8. Концепція розвитку педагогічної освіти, 2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
9. Лукашова Т., Друшляк М., Хворостіна Ю. Розвиток soft skills у майбутніх учителів математики при вивченні теми «Діофантові рівняння». Фізико-математична освіта, 2022. Том 36. № 4. С. 57-63. DOI: 10.31110/2413-1571-2022-036-4-008
10. Семенов О., Грона Н. Розвиток soft skills майбутніх учителів в умовах закладів фахової передвищої та вищої освіти: міжрегіональний проєкт. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021, № 7 (111) 44. С. 33-47.
11. Тарасенкова, Н. А. (2019). Формування «soft skills» у навчанні математики: до постановки проблеми. V Всеукраїнська науково-практична конференція «Особистісно орієнтоване навчання математики: сьогодення і перспективи», 19-20 листопада 2019 р. Полтава: Астроя, 22-23.
12. Ткаченко Н., Ольшанський О. Розвиток soft skills сучасного фахівця в закладі вищої освіти. Бізнесінформ. № 1. 2022. С. 185-191.
13. Цюра С., Гуменюк О., Єфремова О. Розвиток soft skills педагога: толерантність до невизначеності та мислення в умовах нестабільності. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2022. Випуск 36. С. 193-205.

REFERENCES

1. Doyle A. The Best Job Skills to Include on Your Resume. URL: <https://www.thebalancecareers.com/list-of-the-best-skills-for-resumes-2062422>
2. Paris Communiqué (2018). Available at: https://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf
3. Rome Ministerial Communiqué (2020). Available at: https://www.ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf
4. The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-inthe-fourth-industrial-revolution/>
5. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/>
6. Transversal competences in education policy and practice. UNESCO Bangkok Office (Phase I): regional synthesis report. 2015. 71 p. <https://bangkok.unesco.org/content/assessment-transversal-competencies-policy-and-practice-asiapacific-region>.
7. Welldone (2017). What is Soft Skills? What's the difference between Soft and Hard Skills? <https://www.welldone.org.ua/shho-take-soft-skills-v-chomuriznitsya-soft-i-hard-skills/>. Transversal competences in education policy and practice. UNESCO Bangkok Office (Phase I): regional synthesis report. 2015. 71 p. <https://bangkok.unesco.org/content/assessment-transversal-competencies-policyand-practice-asiapacific-region>.

8. Concept of development of pedagogical education, 2018. Access mode: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
9. Lukashova T., Drushlyak M., Hovorostina Yu. (2022). Development of soft skills in future mathematics teachers when studying the topic "Diophantine equations". *Physical and mathematical education*. Volume 36. No. 4. P. 57-63. DOI: 10.31110/2413-1571-2022-036-4-008
10. Semenog O., Grona N. Development of soft skills of future teachers in the conditions of institutions of vocational pre-university and higher education: interregional project. (2021). *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, No. 7 (111) 44. P. 33-47.
11. Tarasenkova, N. A. (2019). The formation of "soft skills" in teaching mathematics: before posing a problem. V All-Ukrainian scientific and practical conference "Personally oriented teaching of mathematics: present and prospects", November 19-20, 2019. Poltava: Astraya, 22-23.
12. Tkachenko N., Olshansky O. (2022). Development of soft skills of a modern specialist in a higher education institution. *Business information*. No. 1. 2022. P. 185-191.
13. Tsyura S., Gumenyuk O., Efremova O. (2022). Development of teacher's soft skills: tolerance to uncertainty and thinking in conditions of instability. *Bulletin of Lviv University. Pedagogical series*. 2022. Issue 36. P. 193-205.

T. V. GOROBETS

*Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer-Methodist,
Lecturer at the Department of Theory, Methods of Music Education and Instrumental Training,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: thorobetsj@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0002-1821-1119>*

V. A. SHKOBA

*Honored Worker of Education, Head of the Department of Music Art
and Physical Education, Teacher-Methodologist,
Municipal Higher Educational Institution "Lutsk Pedagogical College"
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: vshkoba@lpc.ukr.education
<https://orcid.org/0000-0003-0441-2363>*

DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS AS A CONDITION FOR ENSURING THE QUALITY OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSIC TEACHERS

The analysis of foreign documents on issues of higher education and scientific and pedagogical journalism was carried out in order to highlight the theoretical aspects of the development of soft skills as a condition for ensuring the quality of professional training of future music teachers. The outlined circle of European integration priorities, scientific and practical tasks, the importance of training a competitive music teacher, taking into account war realities and post-war recovery plans aim at transforming the understanding of the essence and structure of flexible skills of future teachers-artists. Today actualizes the need to pay more and more attention to the development of students of pedagogical education such personal abilities as: empathy, resilience (personal, academic), stress resistance, assertiveness, tolerance to uncertainty, mental stability and many others. The implementation of the above-mentioned tasks presupposes flexibility and inclusiveness in the organization of the educational process. It is important that at the level of EU education policy, the implementation of such tasks will involve the support of institutional autonomy, academic freedom and integrity, the participation of students and employees in the management of higher education, and public responsibility for both higher education and higher education itself. In the EU countries, a number of documents defining educational policy at the level of the Ministers responsible for education are focused on such issues as developing the potential of higher education through innovation and research, increasing its attractiveness and strengthening social responsibility. The concept of the development of pedagogical education in Ukraine defines that at the level of internal quality assurance of the training of pedagogical personnel, it is important to promote the development of additional, flexible skills of future teachers. The teaching profession is multifaceted in its functionality and special in terms of its social mission. It is obvious that such specificity also creates special requests regarding the professional skill of the teacher.

Key words: flexible (soft) skills, quality of higher education, European integration, pedagogical education, professional training of music teachers.